



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 26/2023

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Δ΄

Συνεδρίαση της 21^{ης} Φεβρουαρίου 2023

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ..

Μέλη: Αντώνιος Τατσόπουλος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Ελένη Πασαμιχάλη, Παναγιώτης Παππάς, Στέργιος Κίκας, Δημήτριος Κατωπόδης, Αναστασία Ζαφειριάδου, Νικόλαος Μουκαζής, Θεόδωρος Ράπτης, Φωτεινή Δεδούση, Διονύσιος Κολοβός, Σταυρούλα Μπανάκου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Μαρία Αποστολίδου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτοκόλλου Φ.454/59/398360/Σ.10127/13.12.2022 του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας, Β΄ Κλάδου/Β2, Τμήματος Εθνικής και Στρατιωτικής Εκπαίδευσης-Διακλαδικών Σχολών.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται: α. Αν η τροποποίηση της ημερομηνίας αποφοίτησης από τη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων (Σ.Σ.Α.Σ.) σε χρόνο προγενέστερο από τον πραγματικό και η αναδρομική ονομασία σε αξιωματικό εντάσσεται στην υποχρέωση συμμόρφωσης της Διοίκησης σε δικαστική απόφαση που ακύρωσε την παράλειψη της Διοίκησης να θεωρήσει εισακτέο τον ενδιαφερόμενο, ή η υποχρέωση αυτή εξαντλείται στην τροποποίηση της ημερομηνίας κατάταξης των θιγόντων. Ως εκ τούτου, αν οφείλει η Διοίκηση να τροποποιήσει την ημερομηνία αποφοίτησης από τη Σ.Σ.Α.Σ. και να ονομάσει αναδρομικά Ανθυπολοχαγούς τον Συνταγματάρχη Σ.Λ. και τον Αντισυνταγματάρχη

Β.Μ., μέσω της τροποποίησης των πινάκων αποφοιτησάντων, γεγονός που θα οδηγήσει στην τροποποίηση της επετηρίδας και στην αλλαγή της αρχαιότητας των αξιωματικών.

β. Αν η Διοίκηση, σε περίπτωση που οφείλει να τροποποιήσει την ημερομηνία αποφοίτησης και την ημερομηνία ονομασίας, καλώς ελάμβανε έως σήμερα υπόψη της τις χαμένες εξεταστικές περιόδους λόγω της καθυστερημένης εισαγωγής, ως αντικειμενικό γεγονός που οδηγεί σε αναδρομική ονομασία, ή αν αρκεί το γεγονός της καθυστερημένης εισαγωγής των αιτούντων.

γ. Σε περίπτωση κατά την οποία αρκεί το γεγονός της καθυστερημένης εισαγωγής των αιτούντων, ποιο χρονικό διάστημα θα ληφθεί υπόψη για την τροποποίηση της ημερομηνίας ονομασίας τους.

δ. Αν η Διοίκηση, κατόπιν της από 12.10.2020 αίτησης θεραπείας του Β.Σ., οφείλει να ανακαλέσει το από 29.1.2020 π.δ (Γ'180), με το οποίο ονομάστηκε αναδρομικά από 5.6.1995 Ανθυπολοχαγός ο Αντισυνταγματάρχης Λ.Σ και στη συνέχεια προήχθη αναδρομικά σε Υπολοχαγό, Λοχαγό, Ταγματάρχη και Αντισυνταγματάρχη, με αποτέλεσμα να καταστεί αρχαιότερος στην επετηρίδα των αξιωματικών από τον αιτούντα.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό.

Από το παραπάνω έγγραφο ερώτημα και από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

1.Ο Συνταγματάρχης Σ.Λ. εισήχθη στη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων (Σ.Σ.Α.Σ.) την 10^η Ιανουαρίου 1989, σε συμμόρφωση της Διοίκησης προς την απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών με αριθμό 2764/1988. Με την εν λόγω απόφαση είχε γίνει δεκτή η από 18.11.1988 αίτηση ακύρωσης του ανωτέρω κατά του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και του τότε Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ακυρώθηκε η παράλειψη της Διοίκησης να τον θεωρήσει εισακτέο

στο Ιατρικό Τμήμα της Σ.Σ.Α.Σ., που εκδηλώθηκε με την υπ'αριθ.πρωτ. Φ337.3/18/376381/Σ1894/12.9.1988 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και την υπ'αριθ.πρωτ. Φ152/B3/3300/8.9.1988 απόφαση του τότε Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, και αναπέμφθηκε η υπόθεση στη Διοίκηση προκειμένου αυτή να προβεί στις νόμιμες ενέργειες προς αποκατάστασή του.

2. Ο εν λόγω Συνταγματάρχης εγγράφηκε ως πρωτοετής στο Τμήμα Ιατρικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) στις 23 Φεβρουαρίου 1989, ως επιλαχών μαθητής της Σ.Σ.Α.Σ. Ωστόσο, πριν την εγγραφή του ως μαθητής της Στρατιωτικής Σχολής, είχε ήδη εγγραφεί στην Ιατρική Σχολή του ίδιου Πανεπιστημίου και είχε λάβει μέρος στην εξεταστική περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 1989, όπως προκύπτει από τα με αριθμούς πρωτοκόλλου Φ.400/41/7950/Σ.2063/2.12.2020 και Φ.900/2/9721/Σ188/1.2.2023 έγγραφα της Σ.Σ.Α.Σ. προς το ΓΕΕΘΑ.

3. Σε συμμόρφωση προς την προαναφερόμενη με αριθμό 2764/1988 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, η ημερομηνία κατάταξης του αξιωματικού τροποποιήθηκε από 10.1.1989 (πραγματικός χρόνος κατάταξης) σε 19.9.1988 (πλασματικός χρόνος κατάταξης).

4. Ο ανωτέρω Συνταγματάρχης, έλαβε το πτυχίο του από το Τμήμα Ιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ. στις 15.3.1995, αφού καθυστέρησε δύο εξεταστικές περιόδους από υπαιτιότητά του, και ονομάστηκε Ανθυπολοχαγός στις 15.6.1995.

5. Δυνάμει της με αριθμό πρωτοκόλλου 34448/23.9.2020 του 491 Γενικού Στρατιωτικού Νοσοκομείου Αθηνών αίτησής του, ο Σ.Λ. αιτήθηκε την πλήρη διοικητική του αποκατάσταση και συγκεκριμένα την τροποποίηση της ημερομηνίας αποφοίτησης και την αναδρομική ονομασία του σε Ανθυπολοχαγό.

6. Αντίστοιχα, ο Αντισυνταγματάρχης Β.Μ. εισήχθη στη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων (Σ.Σ.Α.Σ.) την 8^η Μαρτίου 1991, σε συμμόρφωση της Διοίκησης προς την απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών με αριθμό 51/1991. Με την εν λόγω απόφαση είχε γίνει δεκτή η από 3.12.1990 αίτηση ακύρωσής του κατά του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και του τότε Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ακυρώθηκε η παράλειψη της Διοίκησης να τον θεωρήσει εισακτέο στο Ιατρικό Τμήμα της Σ.Σ.Α.Σ., που εκδηλώθηκε με την υπ'αριθ.πρωτ. Φ.3373/171604/Σ.1170/19.9.1990 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και την

υπ' αριθ. πρωτ. Φ.152/B3/3891/12.9.1990 απόφαση του τότε Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, και αναπέμφθηκε η υπόθεση στη Διοίκηση προκειμένου αυτή να προβεί στις νόμιμες ενέργειες προς αποκατάστασή του.

7. Ο εν λόγω Αντισυνταγματάρχης εγγράφηκε ως πρωτοετής στο Τμήμα Ιατρικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) στις 7 Μαΐου 1991, ως επιλαχών μαθητής της Σ.Σ.Α.Σ. Πριν την εγγραφή του ως μαθητής της Στρατιωτικής Σχολής, δεν είχε γίνει δεκτός και δεν είχε λάβει μέρος στην εξεταστική περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 1991, όπως προκύπτει από το με αριθμό πρωτοκόλλου Φ.400/44/8306/Σ.2151/17.12.2020 έγγραφο της Σχολής προς το ΓΕΕΘΑ.

8. Σε συμμόρφωση προς την προαναφερόμενη με αριθμό 51/1991 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, η ημερομηνία κατάταξης του Β.Μ. τροποποιήθηκε από 8.3.1991 (πραγματικός χρόνος κατάταξης) σε 24.9.1990 (πλασματικός χρόνος κατάταξης).

9. Ο ανωτέρω Αντισυνταγματάρχης έλαβε το πτυχίο του από το Τμήμα Ιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ. στις 3.4.1997, αφού καθυστέρησε δύο εξεταστικές περιόδους από δική του υπαιτιότητα, και ονομάστηκε Ανθυπολοχαγός στις 20.5.1997.

10. Δυνάμει της από 5.10.2020 αίτησής του, η οποία διαβιβάσθηκε στο ΓΓΕΘΑ/Β2 με το υπ' αριθ. πρωτ. Φ. 421.5/21/538507/Σ.8395/27.10.2020 έγγραφο του ΓΕΣ, αιτήθηκε τη διοικητική του αποκατάσταση και συγκεκριμένα την τροποποίηση της ημερομηνίας αποφοίτησής του από τη Σ.Σ.Α.Σ. και την αναδρομική ονομασία του σε Ανθυπολοχαγό.

11. Με τις παραπάνω αιτήσεις, αμφότεροι οι αιτούντες αιτήθηκαν να ονομαστούν αναδρομικά Ανθυπολοχαγοί, σε συμμόρφωση της Διοίκησης με τις προαναφερθείσες δικαστικές αποφάσεις. Τούτο διότι η διοίκηση, στο πλαίσιο της συμμόρφωσης της με τις ακυρωτικές αποφάσεις, τροποποίησε αναδρομικά μόνο την ημερομηνία κατάταξης αμφοτέρων στη Σχολή, χωρίς ωστόσο να προβεί και στην αναδρομική ονομασία τους σε Ανθυπολοχαγούς. Ο προβληματισμός της Διοίκησης αναφορικά με την υποχρέωση αναδρομικής ονομασίας των αιτούντων ανέκυψε ενόψει του γεγονότος ότι, σύμφωνα με την μέχρι τούδε πρακτική, για τον υπολογισμό του χρόνου αναδρομικής ονομασίας λαμβάνονταν υπόψη ο αριθμός των εξεταστικών περιόδων που είχαν απωλέσει οι μαθητές της σχολής από

υπαιτιότητα της διοίκησης. Εν προκειμένω, ο Σ.Λ από υπαιτιότητα της Διοίκησης δεν απώλεσε (παρά μόνο πλασματικά) εξεταστική περίοδο, ενώ ο Β.Μ. απώλεσε πραγματικά μία εξεταστική περίοδο. Ενόψει αυτού, τυχόν αναδρομική ονομασία τους, θα έχει ως άμεση συνέπεια να ονομαστεί αναδρομικά Ανθυπολοχαγός ο Συνταγματάρχης Σ.Λ. από τον Ιανουάριο του 1995 και ο Αντισυνταγματάρχης Β.Μ. από τον Ιανουάριο του 1997, ημερομηνίες κατά τις οποίες κανένας από τους δύο δεν είχε καταστεί πτυχιούχος από το Τμήμα Ιατρικής του Α.Π.Θ.

12. Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο έγγραφο του ερωτήματος, σε αντίστοιχες περιπτώσεις η Διοίκηση, βασιζόμενη στη με αριθμό 7/2015 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ και στο με αριθμό πρωτοκόλλου Φ.400/41/185514/Σ.2328/25.6.2015 έγγραφο του ΓΕΣ, στο πλαίσιο της πλήρους αποκατάστασης μετά την έκδοση ακυρωτικών δικαστικών αποφάσεων, τροποποιούσε όχι μόνο την ημερομηνία κατάταξης σε προγενέστερο από τον πραγματικό χρόνο, αλλά και την ημερομηνία αποφοίτησης από τη Σ.Σ.Α.Σ. και την ονομασία σε αξιωματικό, λαμβάνοντας υπόψη για την υλοποίηση της τροποποίησης τον αριθμό των χαμένων εξεταστικών περιόδων του εκάστοτε αιτούντος. Όπως αναφέρεται στο παραπάνω έγγραφο του ΓΕΣ «...4. Κατόπιν των παραπάνω ο νέος τρόπος αντιμετώπισης του θέματος της αναδρομικότητας της ονομασίας σε Αξκό στις περιπτώσεις εισαγωγής στη ΣΣΑΣ κατόπιν δικαστικής απόφασης θα είναι ο παρακάτω: α. Ο Αξκός, απόφοιτος της ΣΣΑΣ, που αιτείται αναδρομική ονομασία αποφοίτησης από τη Σχολή και αλλαγή θέσης του στην επετηρίδα του Σώματος ή του Όπλου του, λόγω κατάταξής του στη ΣΣΑΣ με δικαστική απόφαση αργότερα από την ημερομηνία που όφειλε να καταταγεί, δεν θα δικαιούται ικανοποίηση του αιτήματός του όταν ο χρόνος εισαγωγής στην οικεία πανεπιστημιακή σχολή του ΑΠΘ συμπίπτει με τον πλασματικό χρόνο κατάταξής του στη ΣΣΑΣ. β. Ο Αξκός, απόφοιτος της ΣΣΑΣ, που αιτείται αναδρομική ονομασία αποφοίτησης από τη Σχολή και αλλαγή θέσης στην επετηρίδα του Σώματος ή του Όπλου του, λόγω κατάταξής του στη ΣΣΑΣ με δικαστική απόφαση αργότερα από την ημερομηνία που όφειλε να καταταγεί, θα δικαιούται ικανοποίηση του αιτήματός του όταν ο χρόνος εισαγωγής στην οικεία πανεπιστημιακή σχολή του ΑΠΘ δεν συμπίπτει με τον πλασματικό χρόνο κατάταξής του στη ΣΣΑΣ. Η τροποποίηση της ημερομηνίας αποφοίτησής του θα ισούται με το αντικειμενικό γεγονός του αριθμού των εξεταστικών περιόδων που έχασε από την παράλειψη της Διοίκησης να τον καλέσει για κατάταξη εμπρόθεσμα στη ΣΣΑΣ και όχι με το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ του πλασματικού και του πραγματικού χρόνου

κατάταξης, όπως συμβαίνει μέχρι σήμερα, χρονικό διάστημα που αφορά καθαρά το χρόνο στρατιωτικής υπηρεσίας και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να συνδέεται με την αποφοίτηση από τη ΣΣΑΣ...».

13. Σε αντίστοιχη περίπτωση, η διοίκηση προέβη σε αναδρομική ονομασία του Αντισυνταγματάρχη Λ.Σ., με το από 29.1.2020 π.δ (Γ'180), σε συμμόρφωση με την υπ'αριθ. 70/1991 ακυρωτική απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, μετά την πάροδο 23 ετών από την έκδοση του από 20.5.1997 π.δ (Γ'99), με το οποίο ονομάστηκε αρχικά ο Λ.Σ. ως Ανθυπολοχαγός Υγειονομικού Κτηνιάτρων. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε μεταβολή της θέσης του στην αντίστοιχη επετηρίδα των αξιωματικών και είχε ως συνέπεια να καταστεί αρχαιότερος από τον Αντισυνταγματάρχη Β.Σ. Ο τελευταίος άσκησε την από 12.10.2020 αίτηση θεραπείας του προς το ΓΕΣ με αίτημα την ανάκληση του από 29.1.2020 π.δ. (Γ'180), κατά το μέρος που αφορούσε την αναδρομική ονομασία του Λ.Σ. από 5.6.1996 σε Ανθυπολοχαγό και την αναδρομική προαγωγή του από 8.7.1998 σε Υπολοχαγό, από 23.4.2003 σε Λοχαγό, από 27.4.2009 σε Ταγματάρχη και από 27.4.2015 σε Αντισυνταγματάρχη, κατόπιν ανάκλησης των αντίστοιχων από 10.5.2007, 14.4.2010 και 17.7.2016 Προεδρικών Διαταγμάτων. Η εν λόγω αίτηση θεραπείας διαβιβάσθηκε, δυνάμει του με αριθμό πρωτοκόλλου Φ.410/16/204331/Σ.14456/1.10.2020 εγγράφου της Ανώτατης Στρατιωτικής Διοίκησης Υποστήριξης Στρατού, στο ΓΕΣ.

Επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από την υπ'αριθ.πρωτ. ΓΠ781/11.1.2023 βεβαίωση της γραμματείας του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, εναντίον της σιωπηρής απόρριψης της Διοίκησης επί της ανωτέρω αίτησης θεραπείας δεν έχει ασκηθεί αίτηση ακύρωσης από τον διοικούμενο, ενώ και σύμφωνα με το υπ'αριθ.πρωτ. Φ.400/29/642526/Σ.806/31.1.2023 έγγραφο του ΓΕΝ/Β' Κλάδου, δεν έχει γνωστοποιηθεί στη Διεύθυνση αίτηση ακύρωσης που τυχόν έχει ασκηθεί από τον παραπάνω Αξιωματικό.

Νομοθετικό πλαίσιο.

14. Στο άρθρο 95 παρ.5 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής:

«Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως

νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης».

15. Στο άρθρο 1 του ν. 3068/2002 «Συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις...» (Α` 274), ο οποίος εκδόθηκε σε εκτέλεση της ως άνω συνταγματικής διάταξης, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει...».

16. Στο άρθρο 50 παρ. 1, 4 και 5 του π.δ. 18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικράτειας» (Α'8), που εφαρμόζεται ανάλογα, κατά το άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 702/1977 (Α'268), και στις υποθέσεις ακυρωτικής αρμοδιότητας του Διοικητικού Εφετείου, ορίζονται τα εξής:

« 1. Η απόφαση που δέχεται την αίτηση ακυρώσεως απαγγέλει την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης και συνεπάγεται νόμιμη κατάργησή της έναντι όλων, είτε πρόκειται για κανονιστική είτε πρόκειται για ατομική πράξη. 2...3...

4. Οι διοικητικές αρχές, σε εκτέλεση της υποχρέωσής τους κατά το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, πρέπει να συμμορφώνονται ανάλογα με κάθε περίπτωση, με θετική ενέργεια προς το περιεχόμενο της απόφασης του Συμβουλίου, ή να απέχουν από κάθε ενέργεια που είναι αντίθετη προς όσα κρίθηκαν από αυτό...

5. Οι αποφάσεις της Ολομέλειας, ακυρωτικές και απορριπτικές, καθώς και των Τμημάτων, αποτελούν μεταξύ των διαδίκων δεδικασμένο που ισχύει και σε κάθε υπόθεση ή διαφορά ενώπιον δικαστικής ή άλλης αρχής, κατά την οποία προέχει το διοικητικής φύσεως ζήτημα που κρίθηκε από το Συμβούλιο».

17. Στο άρθρο μόνο, παράγραφος 1 του α.ν. 261/1968 (Α'12), ορίζονται τα εξής: «Ατομικά διοικητικά πράξεις, εκδοθείσαι κατά παράβασιν νόμου, ανακαλούνται υπό της Διοικήσεως ελευθέρως και άνευ οιασδήποτε δια το

Δημόσιον συνεπείας, εντός ευλόγου από της εκδόσεως αυτών χρόνου.» Στο δεύτερο εδάφιο, σχετικά με τον εύλογο χρόνο ανάκλησης ορίζεται ότι: «Επιφυλασσομένων των ειδικώς, άλλως οριζουσών, διατάξεων της κειμένης νομοθεσίας, χρόνος, ήσων της 5ετίας τουλάχιστον από της εκδόσεως των κατά τα άνω ανακλητέων πράξεων, εν ουδεμίā περιπτώσει δύναται να θεωρηθή ως μη εύλογος προς ανάκλησιν, ανεξαρτήτως τυχόν κτήσεως υπό τρίτων βάσει αυτών οιουδήποτε δικαιώματος.».

18. Στα άρθρα 1, 6, 7,9 και 20 του ν.δ. 562/1970 «Περί Στρατιωτικής Σχολής Αξιωματικών Σωμάτων» (Α'127), ορίζονται τα εξής:

Άρθρον 1: « 1. Ιδρύεται Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων υπαγομένη εις το Αρχηγείον Ενόπλων Δυνάμεων.

2. Σκοπός της Σχολής είναι η, δια της παροχής της προσηκούσης επιστημονικής και στρατιωτικής εκπαιδεύσεως, κατάρτισις των κάτωθι ειδικοτήτων αξιωματικών δια τας ανάγκας και των τριών κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων:

- α. Υγειονομικού (ιατρών - οδοντιάτρων - φαρμακοποιών και κτηνιάτρων).
- β. Δικαστικού, Στρατολογικού και Οικονομικού. 3...».

Άρθρον 6: « 1. Η έναρξις και η λήξις εκάστου σπουδαστικού έτους της Σχολής συμπίπτει προς την τοιαύτην του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

2. Εις εξαιρετικάς περιστάσεις δύναται δι' αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Αμύνης προκαλουμένης υπό του Αρχηγείου Ενόπλων Δυνάμεων μετά σύμφωνον γνώμην της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, να καθορίζεται διάφορος χρονολογία ενάρξεως και λήξεως του σπουδαστικού έτους της Σχολής».

Άρθρον 7: « 1. Η επιστημονική εκπαίδευσις των μαθητών της Σχολής ενεργείται εις τας οικείας Σχολάς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, συμφώνως προς τον Οργανισμόν αυτού.

2. Δι' αποφάσεως του Αρχηγού Ενόπλων Δυνάμεων μετά πρότασιν της Σχολής δύναται να ενεργήται εν αυτή συμπληρωματική φροντιστηριακή εκπαίδευσις, ως και διδασκαλία επιμορφωτικών μαθημάτων, κατά τα εν τω Οργανισμώ αυτής ειδικώτερον καθοριζόμενα».

Άρθρον 9: « Η διάρκεια της τε στρατιωτικής και επιστημονικής εκπαίδευσως των μαθητών της Σχολής καθορίζεται εις το σύνολον των προβλεπομένων υπό του οργανισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δια την οικείαν Σχολήν ετών σπουδών και αποκτήσεως πτυχίου».

Άρθρον 20: « 1. Οι αποκτώντες το πτυχίον της οικείας Σχολής του Πανεπιστημίου και περατούντες επιτυχώς την εν τη Σχολή εκπαίδευσίν των, αποφοιτούν αυτής, ονομαζόμενοι δια Β.Δ/τος εκδιδομένου τη προτάσει του Υπουργού Εθνικής Αμύνης, οι της ιατρικής και οδοντιατρικής Σχολής ανθυπίατροι, οι της κτηνιατρικής Σχολής ανθυποκτηνίατροι, οι της φαρμακευτικής ανθυποφαρμακοποιοί και οι της νομικής Σχολής βοηθοί δικαστικοί σύμβουλοι Γ` τάξεως, οι του δικαστικού, και ανθυπολοχαγοί οι στρατολογικού, οικονομικού, εις τους αντιστοίχους δε βαθμούς, οι κατά το επόμενον άρθρον κατανεμόμενοι εις το Ναυτικόν, Αεροπορίαν και Χωροφυλακήν.

2. Η μεταξύ των εξερχομένων σειρά αρχαιότητος εν τω Κλάδω εις τον ανήκουν (ιατρών - οδοντιάτρων - φαρμακοποιών - κτηνιάτρων, αξιωματικών δικαστικού, στρατολογικού και οικονομικού) καθορίζεται βάσει της βαθμολογίας εν τω Πανεπιστημίω κατά το τελευταίον έτος, ως και των εν τη Σχολή διδαχθέντων κατά το έτος τούτο μαθημάτων και στρατιωτικών προσόντων, της αξιολογήσεως εκάστου τούτων υπολογιζομένης κατά τα εν τω οργανισμώ της Σχολής οριζόμενα».

19. Στα άρθρα 54, 55 και 66 του β.δ 46/1973 «Περί κυρώσεως του Οργανισμού της Στρατιωτικής Σχολής Αξιωματικών Σωμάτων» (Α'13), το οποίο ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο που ανάγεται στον χρόνο πλασματικής αποφοίτησης των αιτούντων, πριν την κατάργησή του με το π.δ. 61/2021 (Α'147), ορίζονται τα εξής:

Άρθρον 54 :«1. Η εν τη Σχολή διάρκεια της τε στρατιωτικής και ακαδημαϊκής εκπαίδευσως των μαθητών αντιστοιχεί εις το σύνολον των ακαδημαϊκών ετών, των προβλεπομένων υπό του οργανισμού του Πανεπιστημίου δι' εκάστην Σχολήν (Ιατρικήν, Κτηνιατρικήν, Οδοντιατρικήν, Φαρμακευτικήν, Νομικήν, Πολιτικών - Οικονομικών Επιστημών), προς απόκτησιν του αντιστοίχου πτυχίου.

2. Η έναρξις και η λήξις εκάστου ακαδημαϊκού έτους της Σχολής συμπίπτει προς την τοιαύτην του Πανεπιστημίου. Εις εξαιρετικάς δε περιπτώσεις και μετά σύμφωνον γνώμην της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου δύναται να τροποποιηθή η χρονολογία

ενάρξεως και λήξεως του ακαδημαϊκού έτους της Σχολής δι' αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Αμύνης (άρθρον 6 Ν.Δ. 562/1970).

3. Διά τας λοιπάς εκπαιδευτικές λειτουργίας της Σχολής, πλην της πανεπιστημιακής εκπαιδεύσεως, καθορίζεται ακαδημαϊκόν έτος αρχόμενον την 1 Σεπτεμβρίου και λήγον την 31 Αυγούστου του επομένου έτους».

Άρθρον 55: « Αρχηγοί Τάξεων - Αρχαιότης Μαθητών - Καθήκοντα

1. Αι εν τη Σχολή τάξεις των μαθητών εκάστης ειδικότητος είναι ισάριθμοι προς τα έτη σπουδών της οικείας Σχολής του Πανεπιστημίου. 2...

3. Η σειρά αρχαιότητος των μαθητών εις εκάστην τάξιν απασών των ειδικοτήτων απορρέει εκ του ύψους της τελικής βαθμολογίας των μαθητών.

4. Οι επιτυχάνοντες κατά την πρώτην εξεταστικήν περίοδον θεωρούνται αρχαιότεροι των επιτυχανόντων κατά τας επομένας εξεταστικάς περιόδους ασχέτως του ύψους της τελικής βαθμολογίας αυτών, δεδομένου ότι οι πρώτοι προάγονται εις προγενέστερον χρόνον. Το αυτό ισχύει και μεταξύ των επιτυχανόντων κατά την δευτέραν περίοδον έναντι των επιτυχανόντων κατά την τρίτην τοιαύτην.

5. Η σειρά αρχαιότητος εν τη αυτή τάξει μεταξύ των μαθητών διαφόρων Σωμάτων απορρέει εκ του ύψους της τελικής βαθμολογίας αυτών.

6. Εις περίπτωσιν ίσης βαθμολογίας μεταξύ μαθητών, προηγείται ο υπερέχων εις τα προσόντα και εφ' όσον υπάρχει και εις ταύτα ίση βαθμολογία, προηγείται ο υπερέχων εις τας στρατιωτικές ασκήσεις και Κανονισμούς Πεζικού.

7. Οι μαθηταί της τελευταίας τάξεως του Ιατρικού τμήματος αποτελούν την διοικούσαν τάξιν της Σχολής.

8...»

Άρθρον 66: « Πίνακες αποτελεσμάτων - Ονομασία - Αρχαιότης

1. Κατά μήνα Ιούλιον, συγκεντρουμένων των αποτελεσμάτων όλων των εξετάσεων, η Διεύθυνσις Σπουδών της Σχολής καταρτίζει τους Πίνακες Αποτελεσμάτων, βάσει της τελικής βαθμολογίας εκάστου μαθητού, συμφώνως προς τας διατάξεις του παρόντος Οργανισμού.

2. Οι πίνακες αποτελεσμάτων είναι δύο (2) δι' εκάστην τάξιν και ειδικότητα, ο των επιτυχόντων και αποτυχόντων, ως υποδείγματα 14 και 15.

3. Οι πίνακες επιτυχόντων, πλην των τελειοφοίτων, υπογραφόμενοι υπό του Διευθυντού Σπουδών και θεωρούμενοι υπό του Διοικητού της Σχολής υποβάλλονται εις διπλούν εις Αρχηγείον Ενόπλων Δυνάμεων προς κύρωσιν υπό του Υπουργού Εθνικής Αμύνης.

4. Εκ των κεκρωμένων πινάκων επιτυχόντων ενεργούνται υπό της Σχολής αι προαγωγαί εις την ανωτέραν τάξιν και η απονομή βαθμών.

5. ...6.....7...8...9...10. Διά τους τελειοφοίτους τους δικαιουμένους, κατά τα εν τω Πανεπιστημίω ισχύοντα, εξετάσεων και πέραν της τελευταίας εξεταστικής περιόδου υποβάλλονται προτάσεις κατατάξεώς των ευθύς μετά την τελικήν επιτυχίαν των εις οιαδήποτε περίοδον.

11...12. Οι ευδοκίμως αποφοιτώντες της Σχολής πτυχιούχοι διέπονται ως προς την σειράν αρχαιότητος, υπό των του παρόντος άρθρου και των εν τω άρθρω 55 διαλαμβανομένων. Η αρχαιότης δε αυτών διαφοροποιείται κατά την κατανομήν αυτών εις τας Ενόπλους Δυνάμεις.

13. Η σειρά αρχαιότητος μεταξύ πτυχιούχων μαθητών των διαφόρων ειδικοτήτων (Ιατρικού, Κτηνιατρικού, Οδοντιατρικού, Φαρμακευτικού, Δικαστικού, Στρατολογικού και Οικονομικού) είναι ανεξάρτητος δι' εκάστην ειδικότητα.»

20. Στα άρθρα 87 και 88 παρ.4 του ήδη ισχύοντος Οργανισμού της Στρατιωτικής Σχολής Αξιωματικών Σωμάτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 61/2021, το οποίο δημοσιεύθηκε στις 20.8.2021 στο ΦΕΚ Α'/147, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 87: « Προαγωγές - Αποφοίτηση

1. Μαθητής προάγεται στην επόμενη τάξη της Σχολής, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι παρακάτω προϋποθέσεις:

α. Συγκεντρώνει προβιβάσιμο βαθμό σε όλα τα πανεπιστημιακά μαθήματα του έτους σπουδών ή δικαιούται μεταφοράς στο επόμενο ακαδημαϊκό έτος των μαθημάτων, στα οποία δε συγκέντρωσε προβιβάσιμο βαθμό, κατά τα καθοριζόμενα στον οδηγό σπουδών της οικείας Σχολής ή Τμήματος του ΑΠΘ.

β. Πετυχαίνει προβιβάσιμο βαθμό στα μαθήματα προαγωγής, που διδάσκονται στη Σχολή.

2. Μαθητής αποφοιτά από την Σχολή, όταν ολοκληρώσει με επιτυχία την ακαδημαϊκή και στρατιωτική εκπαίδευση.»

Άρθρο 88 παρ.4 : « Η αρχαιότητα μεταξύ των αποφοιτούντων μαθητών, που ονομάζονται αξιωματικοί την ίδια ημερομηνία, καθορίζεται από τον αριθμό των εξεταστικών περιόδων που απαιτήθηκαν για τη λήψη πτυχίου, αρχαιότερος δηλαδή είναι ο μαθητής για τον οποίο απαιτήθηκε μικρότερος αριθμός εξεταστικών περιόδων για την ολοκλήρωση των σπουδών του. Σε περίπτωση ισοβαθμίας ως προς τον αριθμό των εξεταστικών περιόδων, αρχαιότερος είναι ο μαθητής με την υψηλότερη βαθμολογία αποφοίτησης.»

Περαιτέρω, στα άρθρα δεύτερο και τρίτο του π.δ. 61/2021, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο δεύτερο: «Από την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάγματος καταργείται το β.δ. 46/1973 «Περί κυρώσεως του Οργανισμού της Στρατιωτικής Σχολής Αξιωματικών Σωμάτων» (Α` 13).

Άρθρο τρίτο: «Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από την έναρξη του επόμενου ακαδημαϊκού έτους από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.».

21. Στα άρθρα 4 παρ.1 και 8 παρ.2 του ν. 4831/2021 «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ)... » (Α' 170), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 4: « 1. Στην αρμοδιότητα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ανήκει η νομική υποστήριξη του Κράτους και ιδίως: α) ... β) η έκδοση γνωμοδοτήσεων σε ερωτήματα της Διοίκησης,...».

Άρθρο 8: «1... 2. Τα ερωτήματα πρέπει να διαλαμβάνουν πλήρη εξιστόρηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και σαφή προσδιορισμό των προβληματισμών της Υπηρεσίας, για την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, των οποίων ζητείται η ερμηνεία από το ΝΣΚ, προκειμένου η Διοίκηση να τις εφαρμόσει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της. Τα ερωτήματα συνοδεύονται από τα σχετικά με το ερώτημα, έγγραφα στοιχεία ...».

22. Στο άρθρο 24 παρ. 1 και 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999 (Α'45), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 24: «1. Αν από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης της, κατά το επόμενο άρθρο, ειδικής διοικητικής, ή ενδικοφανούς προσφυγής, ο

ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων του που προκαλείται από ατομική διοικητική πράξη μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, με αίτησή του, να ζητήσει, είτε από τη διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την πράξη, την ανάκληση ή την τροποποίησή της (αίτηση θεραπείας), είτε, από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιεραρχική προσφυγή).

2. Η διοικητική αρχή στην οποία υποβάλλεται η, κατά την προηγούμενη παράγραφο, αίτηση οφείλει να γνωστοποιήσει στον ενδιαφερόμενο την απόφασή της για την αίτηση αυτή το αργότερο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες, εκτός αν από ειδικές διατάξεις προβλέπεται διαφορετική προθεσμία.».

23. Στο άρθρο 46 παρ.1 και 2 του π.δ. 18/1989 (Α'8), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 46: «1. Η αίτηση ακυρώσεως ασκείται, αν δεν ορίζεται διαφορετικά, μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών που αρχίζει από την επόμενη της κοινοποίησης της προσβαλλόμενης πράξης ή της δημοσίευσής της, αν την τελευταία επιβάλλει ο νόμος ή, διαφορετικά, από τότε που ο αιτών έλαβε πλήρη γνώση της πράξης. Στις περιπτώσεις των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 45 η προθεσμία αρχίζει από την παρέλευση των προθεσμιών που ορίζουν οι διατάξεις αυτές.

2. Κάθε διοικητική προσφυγή, εκτός από εκείνη που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 45 του παρόντος, καθώς και η απλή αίτηση θεραπείας δι' αναφοράς στην αρχή που έχει εκδώσει την πράξη ή στην προϊσταμένη αρχή, διακόπτει την προθεσμία της παρ. 1 του παρόντος άρθρου για το χρονικό διάστημα που ορίζεται για την έκδοση σχετικής πράξεως ή, αν τέτοιο χρονικό διάστημα δεν ορίζεται, για 30 ημέρες ή έως την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απάντησης της Διοικήσεως εφόσον αυτές πραγματοποιήθηκαν πριν παρέλθουν οι προθεσμίες αυτές.».

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων.

Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, και από την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

24. Στο πλαίσιο των καθιερωμένων από το Σύνταγμα αρχών του κράτους δικαίου, της νομιμότητας της διοικητικής δράσης και της προστασίας των διοικουμένων, η Διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις (ΝΣΚ 56/2001 Ολομ., 66/2022) και επί ακυρωτικής αποφάσεως να αναμορφώνει αναδρομικά τη νομική κατάσταση που προέκυψε από την πράξη που ακυρώθηκε ανατρέχοντας στο χρόνο έκδοσής της και να επαναλαμβάνει τη σχετική διαδικασία από το σημείο στο οποίο διαπιστώθηκε η πλημμέλεια που οδήγησε στην ακύρωση της πράξης (ΣΤΕ 1871/2003, 2987/2002, ΟΛΝΣΚ 79/2005, ΝΣΚ 559/2005, 301/2005, 581/2004).

25. Στο πλαίσιο της πλήρους συμμόρφωσης η Διοίκηση έχει υποχρέωση, όχι μόνο να θεωρήσει ως ανίσχυρη και μη υφιστάμενη στο νομικό κόσμο τη διοικητική πράξη που ακυρώθηκε, αλλά και να προβεί με θετικές ενέργειες στην αναμόρφωση της νομικής κατάστασης που είχε προκύψει άμεσα ή έμμεσα από την πράξη αυτή, ανακαλούσα ή τροποποιούσα τις εκδοθείσες εν τω μεταξύ πράξεις ή εκδίδουσα άλλες με αναδρομική ισχύ, για να αποκαταστήσει τα πράγματα στο σημείο στο οποίο θα είχαν εξελιχθεί αυτά, αν δεν είχε μεσολαβήσει η πράξη που ακυρώθηκε (ΣΤΕ 593/2021, 2824/2018 Επταμ., 677/2010 Ολομ., ΝΣΚ 56/2021 Ολομ.) και χωρίς, κατ'αρχήν, δέσμευση από το χρόνο ο οποίος διέδραμε στο μεταξύ (ΣΤΕ 2559/2011, 957/2010, 2887/2008, 2522/2002 κ.α.).

26. Η νέα πράξη, την οποία υποχρεούται να εκδώσει η Διοίκηση κατά τα προεκτεθέντα, πρέπει να διέπεται, κατ'αρχήν, από το νομικό και πραγματικό καθεστώς που ίσχυε κατά τον χρόνο έκδοσης της ακυρωθείσας πράξης (ΣΤΕ 15/2020, 252, 276/2016, 783/2012).

27. Το ειδικότερο περιεχόμενο και η έκταση των υποχρεώσεων της Διοίκησης προσδιορίζονται από το αντικείμενο της απαγγελλόμενης ακύρωσης, δηλαδή από το είδος και τη φύση της πράξης που ακυρώθηκε, καθώς και από την κρίση ή τις κρίσεις για τα ζητήματα που εξέτασε και για τα οποία αποφάνθηκε το Δικαστήριο στο αιτιολογικό της ακυρωτικής απόφασής του, δημιουργώντας δεδουλευμένο ως προς αυτά στη συγκεκριμένη περίπτωση (ΣΤΕ 5907/1995, 3531/1999, 395/2000, 125/2000, 1512/2009, 441/2001, ΝΣΚ 178/2020, 266/2019), το οποίο καλύπτει τόσο το αποτέλεσμα (απορριπτικό ή ακυρωτικό), όσο και τα διοικητικής φύσης ζητήματα, που κρίθηκαν με σκέψεις που διαλαμβάνονται στην αιτιολογία της απόφασης. Κατά συνέπεια, το περιεχόμενο της ακυρωτικής απόφασης καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα συμμορφωθεί η Διοίκηση προς το περιεχόμενό της, ανάλογα και με την κάθε περίπτωση, όπως ρητά ορίζει το άρθρο 50 παρ. 4 του π.δ. 18/1989.

28. Ως κριθέν θεωρείται το ζήτημα, το οποίο βρίσκεται σε συνάρτηση προς το γενόμενο δεκτό συμπέρασμα και αποτελεί αναγκαίο τούτου έρεισμα, όχι όμως και άλλα περιστατικά, τα οποία δεν είναι αναγκαία για τη συναγωγή του συμπεράσματος της απόφασης που διατυπώνεται στο διατακτικό (ΣΤΕ 3312/2017 Ολομ. σκ.11, 1113/2014, 2049/2011, ΝΣΚ 22/2016).

29. Η συμμόρφωση πρέπει να είναι πλήρης, τόσο ως προς τις διοικητικές συνέπειες, όσο και τις οικονομικές, ώστε να αίρεται η παρανομία και να εμπεδώνεται η νομιμότητα, λαμβανομένου υπόψη και του ηθικού ενδιαφέροντος του διοικουμένου (ΝΣΚ 559/2005, 301/2005 (πλειοψ.), 581/2004, 361/2004, 360/2004 με τις αντίστοιχες σε αυτές παραπομπές στη νομολογία).

30. Αν ο λόγος ακυρώσεως επηρεάζει το σύνολο της πράξεως, αν και ζητήθηκε και διατάχθηκε η μερική ακύρωση, η Διοίκηση υποχρεούται σε ολική ακύρωση ή νέα ρύθμιση του θέματος, πολύ περισσότερο όταν τούτο επιβάλλεται για λόγους ίσης μεταχείρισης. Η έννοια της συμμόρφωσης της Διοίκησης στο περιεχόμενο της ακυρωτικής απόφασης είναι όχι μόνο η ακύρωση των προσβαλλόμενων πράξεων, αλλά και η ανάκληση κάθε άλλης διοικητικής πράξης, η οποία στηρίζεται στις ακυρωθείσες πράξεις (ΝΣΚ 66/2022, 56/2021 Ολομ.).

31. Προβλήματα στην πλήρη συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις ενδέχεται να δημιουργεί η μεταβολή πραγματικών καταστάσεων σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μεταβάλλεται ο σύννομος τρόπος συμμόρφωσης, ενόψει και της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των διοικουμένων, λαμβανομένου υπόψη και του χρόνου που διέδραμε από την πράξη που πρόκειται να ανακληθεί ή μεταρρυθμιστεί μέχρι τον χρόνο της πλήρους συμμόρφωσης. Τούτο μάλιστα μπορεί να εξικνείται μέχρι τη δυνατότητα της Διοίκησης να μην συμμορφωθεί θετικά προς τη δικαστική απόφαση, όταν το πραγματικό και νομικό καθεστώς που έλαβε υπόψη του το δικαστήριο μεταβλήθηκε προς όφελος ή εις βάρος του διοικουμένου (ΝΣΚ 49/2017). Ενόψει αυτών, στις περιπτώσεις που η πλήρης συμμόρφωση σε δικαστική απόφαση οδηγεί σε προσβολή δικαιωμάτων καλόπιστων τρίτων, η Διοίκηση οφείλει να ακολουθήσει τους κανόνες ανακλήσεως των διοικητικών πράξεων (βλ. ΝΣΚ 360,361/2004). Εξάλλου, η Διοίκηση, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, δεν δύναται να ανακαλεί, μετά την πάροδο εύλογου χρόνου, ακόμη και τις παράνομες πράξεις της, εφόσον έχει δημιουργηθεί καλοπίστως υπέρ διοικουμένου πραγματική κατάσταση, δεκτική έννομης προστασίας (ΣΤΕ 2309/2009, 3423/2008).

32. Περιορισμοί στην υποχρέωση συμμόρφωσης της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις μπορεί να θεσπίζονται με νομοθετικές διατάξεις, εφόσον αυτές είναι γενικής εφαρμογής, υπαγορεύονται από επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, δεν προσβάλλουν τον πυρήνα του δικαιώματος δικαστικής προστασίας και σέβονται την αρχή της αναλογικότητας. Η ομαλή, για παράδειγμα, λειτουργία της στρατιωτικής υπηρεσίας μπορεί να συνιστά λόγο δημοσίου συμφέροντος, που μπορεί να επιβάλλει περιορισμούς στη συμμόρφωση προς τις δικαστικές αποφάσεις, εφόσον συντρέχουν και οι ως άνω λοιπές προϋποθέσεις (ΣΤΕ 2367/2014). Τέλος, στις περιπτώσεις που η Διοίκηση καλείται να συμμορφωθεί έχοντας απέναντί της μια διαμορφωμένη πραγματικότητα, που απέχει δραματικά από αυτή του χρόνου έκδοσης της πράξης, η πλήρης συμμόρφωση ενδέχεται να συνεπάγεται σημαντικότερη αναταραχή στην εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας ή την ανατροπή πραγματικών καταστάσεων (ΝΣΚ 49/2017).

33. Τέλος, από τη συνδυασμένη ερμηνεία των διατάξεων των άρθρων 4 παρ.1 και 8 παρ.2 του ν. 4831/2021 «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

(ΝΣΚ)... » (Α' 170), προκύπτει ότι το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδοτεί επί αρμοδίως υποβαλλόμενων ερωτημάτων, αναφορικά με την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, προκειμένου η Διοίκηση να τις εφαρμόσει στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της (ΝΣΚ121/2016). Αντίθετα, εκφεύγει της αρμοδιότητας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους η κρίση περί τα πράγματα (ΝΣΚ158/2001) και η αποδοχή ή όχι αιτήματος που υποβάλλεται σε αίτηση θεραπείας, για την οποία αποκλειστικά αρμόδια είναι η διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την πράξη, εντός της προβλεπόμενης στο άρθρο 24 παρ.2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.2690/1999 (Α'45) προθεσμίας. Υποστηρίζεται ωστόσο η άποψη, ότι το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, εφόσον υποβάλλεται ερώτημα ως προς την ορθή ή μη υπαγωγή συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών στον εφαρμοστέο κανόνα δικαίου, δεν εμποδίζεται να εκφέρει γνώμη, μη δεσμεύουσα εν τούτοις το αρμόδιο προς τελική κρίση όργανο (ΝΣΚ158/2001 μειοψηφία).

34. Με βάση τα παραπάνω, σε περίπτωση κατά την οποία η ακυρωτική απόφαση επιβάλλει να συμπεριληφθεί στους επιτυχόντες αιτών που συμμετείχε σε εξετάσεις για εισαγωγή σε παραγωγική σχολή των Ενόπλων Δυνάμεων, όπως είναι η Σ.Σ.Α.Σ., και δεν συμπεριλήφθηκε σε αυτούς, δεν κλήθηκε για κατάταξη, και στη συνέχεια προσέφυγε δικαστικώς κατά της ως άνω παράλειψης και δικαιώθηκε, η αποκατάστασή του θα είναι πλήρης, όχι απλά με την αναδρομική κατάταξη, αλλά με τη συνολική αποκατάσταση των πραγμάτων στη θέση που θα βρίσκονταν αν δεν είχε μεσολαβήσει η παράνομη παράλειψη.

Στο πλαίσιο δε της πλήρους διοικητικής αποκατάστασης, κατ' αρχάς η Διοίκηση υποχρεούται να προβεί σε αναδρομική ονομασία και να αναμορφώσει τους σχετικούς πίνακες αποφοιτησάντων των αντίστοιχων ετών, αρκεί η ενέργειά της αυτή να λαμβάνει χώρα εντός ευλόγου χρόνου από την κατάρτιση των πινάκων αποφοιτησάντων, ώστε να μην θίγεται η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των καλόπιστων τρίτων και η εύρυθμη λειτουργία του στρατεύματος. Ωστόσο, εάν τα πράγματα εξελιχθούν με τον ίδιο τρόπο, ανεξάρτητα από την ύπαρξη ή μη της παράνομης παράλειψης της Διοίκησης, εκλείπει ο λόγος αποκατάστασης, ελλείψει βλάβης του διοικουμένου (ΝΣΚ 7/2015).

35. Στην περίπτωση των αναδρομικά εισακτέων στη Σ.Σ.Α.Σ. σε συμμόρφωση προς ακυρωτική δικαστική απόφαση, για τη διάγνωση της βλάβης στο πλαίσιο της ονομασίας, πρέπει να εξεταστούν οι επιπτώσεις της καθυστερημένης εισαγωγής τόσο στην ακαδημαϊκή, όσο και στη στρατιωτική εκπαίδευση, υπό την έννοια της απώλειας κρίσιμου χρόνου για την αποφοίτηση. Όπως προκύπτει από το με αριθμό πρωτοκόλλου Φ.900/2/972/Σ188/1.2.2023 συμπληρωματικό έγγραφο της Σ.Σ.Α.Σ, ως προς τη στρατιωτική εκπαίδευση, σε περίπτωση αναδρομικής εισαγωγής στη Σ.Σ.Α.Σ μαθητή, ο πραγματικός χρόνος της στρατιωτικής εκπαίδευσής του καλύπτεται από την εφαρμογή ιδιαίτερου προγράμματος εκπαίδευσης, που λαμβάνει χώρα χωρίς να επηρεάζεται η ακαδημαϊκή εκπαίδευση. Συναφώς η στρατιωτική εκπαίδευση των αιτούντων Αξιωματικών ολοκληρώθηκε εντός των αυτών ευρύτερων χρονικών ορίων με τους συμμαθητές τους. Είναι δε τελείως διαφορετικό το ζήτημα τυχόν άλλης βλάβης που έχει υποστεί ο μαθητής από την εντατικοποίηση της στρατιωτικής εκπαίδευσης, προκειμένου να ανακτήσει τον χαμένο χρόνο στρατιωτικής εκπαίδευσης.

36. Αναφορικά με την απώλεια χρόνου ακαδημαϊκής εκπαίδευσης επισημαίνονται τα εξής: α) Σε περίπτωση που η αναδρομική (πλασματική) εισαγωγή στη Σχολή ταυτίζεται με τον πραγματικό χρόνο εισαγωγής στην Πανεπιστημιακή Σχολή, με δεδομένο ότι ο μαθητής αναπληρώνει τον χαμένο χρόνο στρατιωτικής εκπαίδευσης εντός του χρονοδιαγράμματος της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης και άρα αποφοιτά μαζί με τους συμφοιτητές του (με χρόνο εισαγωγής τον πλασματικό χρόνο κατάταξης), δεν υφίσταται καμία ζημία ως προς το σκέλος της ονομασίας και συνεπώς δεν θεμελιώνει δικαίωμα αναδρομικής ονομασίας.

β) Σε περίπτωση που ο χρόνος εισαγωγής στην οικεία Πανεπιστημιακή Σχολή του Α.Π.Θ. δεν ταυτίζεται με τον πλασματικό χρόνο κατάταξης, επειδή η παράνομη πράξη της Διοίκησης επιδρά άμεσα στον χρόνο αποφοίτησης και άρα ονομασίας, καθώς ο μαθητής της Σχολής έχει απωλέσει εξεταστικές περιόδους ακαδημαϊκής εκπαίδευσης άνευ δικής του υπαιτιότητας, υφίσταται υποχρέωση της διοίκησης για αναδρομική ονομασία, στα πλαίσια της πλήρους διοικητικής αποκατάστασης.

37. Κρίσιμο στοιχείο για τον καθορισμό του χρόνου αποφοίτησης και άρα αναδρομικής ονομασίας, αποτελεί ο αριθμός των εξεταστικών περιόδων που απώλεσε ο δικαιούμενος διοικητικής αποκατάστασης, εξαιτίας της παράνομης

παράλειψης της διοίκησης να τον καλέσει για κατάταξη εμπρόθεσμα στη Σ.Σ.Α.Σ. Το παραπάνω κριτήριο βρίσκει έρεισμα τόσο στο άρθρο 55 παρ.4 του Οργανισμού της Σ.Σ.Α.Σ. που ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο (β.δ. 46/1973), σύμφωνα με το οποίο αυτοί που επιτυγχάνουν σε μία πρώτη εξεταστική περίοδο θεωρούνται αρχαιότεροι από αυτούς που επιτυγχάνουν κατά τις επόμενες εξεταστικές περιόδους, ασχέτως του ύψους της τελικής βαθμολογίας τους, όσο και στο άρθρο 88 παρ.4 του ήδη ισχύοντος Οργανισμού της Σχολής (π.δ 61/2021), σύμφωνα με το οποίο η αρχαιότητα μεταξύ των αποφοιτούντων μαθητών που ονομάζονται αξιωματικοί την ίδια ημερομηνία καθορίζεται από τον αριθμό των εξεταστικών περιόδων που απαιτήθηκαν για τη λήψη πτυχίου, αρχαιότερος δηλαδή είναι ο μαθητής για τον οποία απαιτήθηκε μικρότερος αριθμός εξεταστικών περιόδων για την ολοκλήρωση των σπουδών του, ενώ η βαθμολογία λαμβάνεται υπόψη μόνο σε περίπτωση ισοβαθμίας ως προς τον αριθμό των εξεταστικών περιόδων.

38. Με βάση τα παραπάνω, ο Συνταγματάρχης Σ.Λ. δεν δικαιούται αναδρομικής αποκατάστασης ως προς την ονομασία του σε Ανθυπολοχαγό, διότι δεν έχει απωλέσει καμία εξεταστική περίοδο εξαιτίας της παράλειψης της Διοίκησης να τον θεωρήσει εισακτέο στη Σ.Σ.Α.Σ. και συνεπώς δεν υπέστη βλάβη ως προς την ονομασία του από την ακυρωθείσα πράξη της διοίκησης.

39. Αντίθετα, ο Αντισυνταγματάρχης Β.Μ., θα δικαιούταν, κατ'αρχήν, αναδρομικής αποκατάστασης ως προς την ονομασία του σε Ανθυπολοχαγό, διότι απώλεσε τη χειμερινή εξεταστική του έτους 1991. Η αναδρομική ονομασία θα λάμβανε χώρα ανεξάρτητα από το γεγονός ότι η ονομασία του Ανθυπολοχαγού συναρτάται άμεσα με τη λήψη πτυχίου και την αποφοίτηση, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 20 του ν.δ 562/1970, και στη συγκεκριμένη περίπτωση κατά τον χρόνο της αναδρομικής ονομασίας ο αιτών δεν είχε καταστεί πτυχιούχος. Τούτο διότι κατά τον χρόνο υλοποίησης της αποκατάστασης ως προς την ονομασία, ο αιτών έχει ήδη καταστεί πτυχιούχος. Κατά συνέπεια, η πλήρης διοικητική αποκατάσταση, κατά τον πραγματικό χρόνο που λαμβάνει χώρα, δεν εξαρτάται από αβέβαια ή υποκειμενικά στοιχεία.

Ωστόσο, το αίτημα του Β.Μ. για διοικητική αποκατάσταση (αναδρομική ονομασία), υποβλήθηκε μετά την πάροδο διαστήματος που υπερβαίνει τα 25 έτη από τη

σύνταξη των πινάκων αποφοιτησάντων και ως εκ τούτου αντιβαίνει στην αρχή της ασφάλειας δικαίου,- η οποία έχει έρεισμα στα άρθρα 2 παρ.1 και 5 παρ.1 του Συντάγματος (ΣτΕ 1508/2002) και επιβάλλει τη σταθερότητα και προβλεψιμότητα των νομικών και πραγματικών καταστάσεων-καθώς και στην αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης, με αποτέλεσμα να μην δύναται να υλοποιηθεί, προκειμένου να μην θιγούν τόσο οι καλόπιστοι τρίτοι που βρίσκονται στην επετηρίδα που ζητείται να τροποποιηθεί, όσο και η ομαλή λειτουργία του στρατεύματος.

40. Ως προς το δ' σκέλος του ερωτήματος, αν δηλαδή η Διοίκηση οφείλει, κατόπιν της από 12.10.2020 αίτησης θεραπείας του Β.Σ, να ανακαλέσει το από 29.1.2020 π.δ. (Γ'180), με το οποίο ονομάστηκε αναδρομικά Ανθυπολοχαγός ο Αντισυνταγματάρχης Λ.Σ, επισημαίνουμε τα εξής:

Όπως προκύπτει από το άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 4831/2021 «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ)... » (Α' 170), τα ερωτήματα πρέπει να διαλαμβάνουν πλήρη εξιστόρηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και σαφή προσδιορισμό των προβληματισμών της Υπηρεσίας, για την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, των οποίων ζητείται η ερμηνεία από το ΝΣΚ, προκειμένου η Διοίκηση να τις εφαρμόσει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της.

Εν προκειμένω, η απάντηση επί του δ' ερωτήματος προϋποθέτει κρίση επί της βασιμότητας (νόμω και ουσία) της αιτήσεως θεραπείας, αρμοδιότητα για την εξέταση της οποίας έχει μόνο η ενεργός Διοίκηση και όχι το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, του οποίου η αρμοδιότητα εξαντλείται στην έκδοση γνωμοδοτήσεων για την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας. Περαιτέρω, εφόσον η αρμόδια διοικητική αρχή δεν γνωστοποίησε στον ενδιαφερόμενο την απόφασή της επί της αιτήσεως θεραπείας εντός 30 ημερών από την υποβολή της (άρ. 24 παρ.2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας), έπαυσε η διακοπή της προθεσμίας για την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως κατά της βλαπτικής για τον ενδιαφερόμενο πράξης και μέχρι σήμερα δεν προκύπτει ότι αυτός έχει ασκήσει αίτηση ακυρώσεως στο αρμόδιο δικαστήριο. Σε κάθε περίπτωση και υπό οιαδήποτε εκδοχή, η Διοίκηση διαθέτει διακριτική ευχέρεια προς ανάκληση των παράνομων διοικητικών πράξεων, η άσκηση της οποίας επιβάλλει τη στάθμιση των εκάστοτε συντρεχόντων στοιχείων του πραγματικού.

Απάντηση

41. Κατόπιν των προαναφερόμενων, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ΄) γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ότι:

α. Η τροποποίηση της ημερομηνίας αποφοίτησης από τη Σ.Σ.Α.Σ. σε χρόνο προγενέστερο από τον πραγματικό και η αναδρομική ονομασία σε αξιωματικό εμπίπτει, κατ'αρχάς, στο πλαίσιο συμμόρφωσης της Διοίκησης σε ακυρωτική δικαστική απόφαση που αφορά τη μη κατάταξη υποψήφιου στη Σχολή. Η συμμόρφωση όμως αυτή λαμβάνει χώρα μόνο εφόσον: 1) εξαιτίας της παράνομης παράλειψης της Διοίκησης να κατατάξει υποψήφιο στη Σχολή, ο τελευταίος υφίσταται πραγματική βλάβη, ως τέτοιας νοουμένης της απώλειας εξεταστικών περιόδων της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης και 2) υλοποιείται εντός ευλόγου χρόνου από την έκδοση της δικαστικής απόφασης, προκειμένου η συμμόρφωση να μην αντιστρατεύεται την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των διοικουμένων και να μην διαταράσσει την ομαλή λειτουργία του στρατεύματος.

β. Κρίσιμο στοιχείο για τον καθορισμό του χρόνου αποφοίτησης και άρα αναδρομικής ονομασίας, αποτελεί ο αριθμός των εξεταστικών περιόδων που απώλεσε ο δικαιούμενος διοικητικής αποκατάστασης από υπαιτιότητα της διοίκησης.

Με βάση τα παραπάνω, αμφότερα τα αιτήματα τόσο του Σ.Λ. όσο και του Β.Μ για αναδρομική ονομασία πρέπει να απορριφθούν, το πρώτο λόγω παρόδου ευλόγου χρόνου από την έκδοση της ακυρωτικής απόφασης, στο περιεχόμενο της οποίας καλείται να συμμορφωθεί η διοίκηση με την τροποποίηση της ημερομηνίας αποφοίτησης από τη Σ.Σ.Α.Σ. αλλά και ελλείψει βλάβης ως προς την ονομασία από την παράνομη παράλειψη της διοίκησης, και το δεύτερο λόγω παρόδου ευλόγου χρόνου από την έκδοση της ακυρωτικής απόφασης.

γ. Μετά την απάντηση του β' υποερωτήματος παρέλκει η απάντηση στο γ' υποερώτημα.

δ. Αναφορικά με το δ' υποερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους στερείται γνωμοδοτικής αρμοδιότητας.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 20 Μαρτίου 2023

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Η Εισηγήτρια

Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μαρία Αποστολίδου

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.